

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/215/2019
Identifikačné číslo spisu: 1215212231
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1215212231.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U. N., bývajúcej v B., 2/ U. N., bývajúceho v B., 3/ U. N., bývajúceho v B., zastúpeného opatrovníčkou U. N. a spoločne zastúpených advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s. r. o., so sídlom v Poprade, Mnoheľova 830/15, proti žalovanému BÖGL a KRÝSL, k. s., so sídlom v Prahe 5, Renoirova 1051/2A, Hlubočepy, Česká republika, IČ: 263 74 919, konajúca prostredníctvom BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom v Bratislave, Seberíniho 1, IČO: 42 027 101, zastúpenému JUDr. Radkom Ondrušom, advokátom, so sídlom v Brne, Bubeníčková 502/42, Česká republika, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 52C/253/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. marca 2019 sp. zn. 7Co/127/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia 1/ až 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 5. januára 2017 č. k. 52C/253/2015-498 výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 30.000 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol a žalobkyni 1/ voči žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok I.), výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 15.000 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol a žalobcovi 2/ voči žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.) a výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol a žalobcovi 3/ priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 11, § 12 ods. 1, 3, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 420 ods. 1, 2, § 829 ods. 1, 2, § 835 ods. 2, § 853 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), § 537 ods. 1, 2, 3, § 538 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej aj „ObZ“), čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava“) a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané a medzi stranami nebolo sporným, že 2. novembra 2012 došlo v katastri

obce C. k zrušeniu nosnej konštrukcie 2. etapy výstavby mosta Kurimany a k úmrtiu štyroch stavebných pracovníkov, ktorí sa na stavbe nachádzali, medzi ktorými bol aj manžel a otec žalobcov. Nebolo sporným, že žalovaný ako člen združenia Jánovce - Jablonov, ktoré bolo zhotoviteľom predmetného úseku, vykonával v zmysle zmluvy o dielo uzavretej medzi uvedeným združením a Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. činnosti na tejto stavbe. Zo znaleckých posudkov vypracovaných k príčinám pádu mosta v trestnom konaní vyplynulo, že príčinou zrušenia objektu č. SO 206 dňa 2. novembra 2012 boli technické nedostatky podpernej konštrukcie. Súd prvej inštancie sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalobcov, že žalovanému svedčí vecná pasívna legitímácia v konaní, a to s ohľadom na objektívnu zodpovednosť v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 OZ v zmysle uzavretej Zmluvy o dielo medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. a Združením Jánovce - Jablonov, ktorého členom bol žalovaný spolu so spoločnosťou VÁHOSTAV SK, a. s. Vo vzťahu k námietkam žalovaného o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie súd prvej inštancie uviedol, že z ustanovení OZ o ochrane osobnosti vyplývala objektívna zodpovednosť subjektu, ktorý svojím konaním spôsobil zásah do osobnostných práv. Týmto objektívne zodpovedným subjektom bol žalovaný, ako člen Združenia Jánovce - Jablonov, ktoré bolo v zmysle zmluvy o dielo uzatvorenej s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. zhotoviteľom diela - stavby D1 Jánovce - Jablonov, I. úsek. Poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 829 OZ združenie nemá právnu subjektivitu, za záväzky voči tretím osobám členovia združenia zodpovedajú spoločne a nerozdielne, preto bolo na rozhodnutí žalobcov, či svoj nárok uplatnia voči všetkým členom združenia, alebo len voči niektorému z nich. Dal do pozornosti, že žalovaný nespochybnil skutočnosť, že úsek na ktorom došlo k nešťastiu, na základe zmluvy o združení, realizoval. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenia § 537 a § 538 a nasl. ObZ, z ktorých vyplýva, že zhotoviteľ priamo zodpovedá aj za konanie osoby, ktorú poveril vykonaním diela (podzhotoviteľ - subdodávateľ a ďalšie použité subjekty) a ustálenú judikatúru NS SR (rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012), podľa ktorej pri určení právnickej osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu je daná analogická aplikácia § 420 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého platí, že škoda je spôsobená právnickou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorí ich na túto činnosť použili, pričom tieto subjekty sami za škodu nezodpovedajú. Mal tak za to, že analogicky podľa § 853 v spojení s § 420 ods. 2 OZ pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Zodpovednosť týchto subjektov vo vzťahu k právnickej osobe, ktorá ich na svoju činnosť použila, tým nebola nijako dotknutá. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že žalovaný ako člen združenia, ktoré bolo zhotoviteľom diela, nesie zodpovednosť za porušenie právnej povinnosti a vzniknutý zásah do osobnostných práv žalobcov, aj keď ho sám priamo nespôsobil, nakoľko sa jednalo o objektívnu zodpovednosť za subjekty, ktoré pri výkone svojej činnosti zhotoviteľa (§ 537, § 538 ObZ) združenie použilo, a ktorej sa nemôže žalovaný zbaviť. Súd prvej inštancie dal do pozornosti vykonané dokazovanie (znalecké posudky vypracované v trestnom konaní), v ktorom bolo preukázané a strany sporu to ani nesporevali, že príčinou zrušenia objektu č. SO 206 dňa 2. novembra 2012 boli technické nedostatky podpernej konštrukcie, konkrétne vadne vypracovaná projektová dokumentácia (statické výpočty), ktorú realizoval subdodávateľ žalovaného a jeho ďalší zmluvní partneri, t. j. osoby, ktoré na výkon svojej činnosti použil žalovaný ako člen združenia, ktoré bolo zhotoviteľom stavby. Taktiež bola daná existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti na stavbe zomrelým L. N. ako zamestnancom ďalších subdodávateľov žalovaného a ich zmluvných partnerov, čím bola daná existencia vecnej pasívnej legitímácie žalovaného. Upriamil pozornosť na to, že žalovaný ako zhotoviteľ nepreukázal, neprodukoval ani nenavrhol v konaní pred súdom prvej inštancie vykonanie žiadneho dôkazu svedčiaceho o tom, že by v čase zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/, 2/ a 3/ neniesol zodpovednosť za dielo, a že by táto zodpovednosť spočívala na inom subjekte, a to konkrétne na Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. ako objednávateľovi diela, resp. na ďalších spoločnostiach, s ktorými uzatvoril žalovaný zmluvy o dielo a ich zmluvných partneroch, ktorí na základe týchto zmlúv a aj prostredníctvom ďalších svojich subdodávateľov vykonávali dielčie práce na úseku, ktorého zhotoviteľom bolo Združenie Jánovce - Jablonov, a konkrétne zrušeného objektu č. SO 206 žalovaný (člen združenia). Vo vzťahu k argumentácii žalovaného, že pasívna legitímácia nie je na jeho strane, ale na strane jeho podzhotoviteľa a jeho ďalších subdodávateľov, ktorí konkrétne dielčie práce vykonali, súd prvej inštancie uviedol, že právnou povinnosťou tretej osoby nie je zisťovať, či k zásahu do osobnostných práv došlo bezprostredným

konaním zhotoviteľa alebo konaním zhotoviteľom zmluvne (či inak) poverenej osoby, ktorá pre zhotoviteľa na diele vykonala konkrétne dielčie práce (úkony). Vyžadovanie takejto povinnosti od žalobcov by bolo nielen v rozpore s hmotným právom ale aj bránením prístupu k uplatneniu ochrany práva súdnou cestou, nakoľko od žalobcov nebolo možné spravodlivo žiadať, aby určili subjekt, ktorý za dodávateľa v rámci ich zmluvných obchodno-právnych záväzkových vzťahov vykonal konkrétnu dielčiu prácu na diele. Vychádzajúc z toho, že žalobcom uzatvorená zmluva medzi zhotoviteľom a inými osobami a zmluvné vzťahy nemusia byť známe a z povinného označenia stavby (Stavebný zákon) bolo žalobcom známe len označenie stavebníka, zhotoviteľa, názov diela a označenie stavby. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) vychádzajúc z toho, že žalobcovia boli v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy úspešní, nakoľko ich úspech spočíval v tom, že im bola nemajetková ujma priznaná a jej výška závisela od úvahy súdu. Vzhľadom k uvedenému priznal žalobcom 1/, 2/ a 3/ náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo aj „krajský súd“) rozsudkom z 13. marca 2019 sp. zn. 7Co/127/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalobcom 1/, 2/ a 3/ proti žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd opravil záhlavie rozsudku súdu prvej inštancie v časti označenia žalovaného tak, že správne označenie žalovaného znie: „BÖGL a KRÝSL, k. s., Renoirova 1051/2A, Hlubočepy, 152 00 Praha 5, IČ: 263 74 919, Česká republika, konajúca prostredníctvom BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberíniho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101.“ Odvolací súd konštatoval, že žalobcovia svoj nárok voči žalovanému vyvodzovali zo zanedbania povinností pri dodržaní technických noriem, ktoré mali za následok pád mosta na diaľnici D1, v dôsledku čoho došlo k úmrtiu L. N., nakoľko zodpovednosť za I. úsek na stavbe diaľnica D1 Jánovce - Jablonov nad bezmenným potokom v km 5,438 D1 niesol ako člen združenia žalovaný, čo v konaní nebolo sporným. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie správne pri posudzovaní nárokov žalobcov aplikoval ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, odkazujúc vo vzťahu k skúmaniu otázky pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného na právny záver vyjadrený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 228/2012 (R 128/2014), v ktorom dovolací súd uviedol, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. OZ) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. OZ). Na základe žalobcami uvádzaných skutkových tvrdení otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného právne posudzoval podľa ustanovenia § 420 ods. 2 OZ, podľa ktorého škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Analogicky (§ 853 OZ v spojení s § 420 ods. 2 OZ), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Nie je podmienkou, aby ten, kto škodu spôsobil (škodca) bol v priamom právnom (zmluvnom) vzťahu s podnikateľom, ale je rozhodujúce, či škodu spôsobil pri činnosti, ktorá sa vykonávala pre fyzickú alebo právnickú osobu - podnikateľa, ktorá patrí do pôsobnosti tejto osoby (rozsudok NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 3125/2005). V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že za škodu vzniknutú následkom porušenia právnej povinnosti, zodpovedá stavebník bez ohľadu na to, či konkrétne stavebné práce zabezpečoval sám alebo prostredníctvom svojho zmluvného partnera. Vo vzťahu k námietkam žalovaného, že na základe skutkových tvrdení žalobcov mal súd prvej inštancie vec právne posudzovať podľa ustanovenia § 420a ods. 1 OZ odvolací súd uviedol, že prevádzkovou činnosťou je sústavne vykonávaná činnosť organizovaná právnickou alebo fyzickou osobou v určitej prevádzke, ktorá aj keby nebola vymedzená v predmete činnosti, je súčasťou jej prevádzky a faktickej činnosti. Zo skutkových tvrdení žalobcov, ako aj z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že príčinou deštrukcie a následného pádu atypickej podpornej konštrukcie debnenia, boli technické nedostatky priehradovej podpornej konštrukcie, ako časti atypickej podpornej konštrukcie debnenia, ktorá bola navrhnutá v rozpore s platnými technickými predpismi (str. 11 Znaleckého posudku č. 869/2015/8301500J130 Českého vysokého učení technického v Prahe, č. l. 151). Z uvedeného tak vyplývalo, že príčinou úmrtia L. N.

nebola činnosť, ktorá mala prevádzkovú povahu, alebo vecou použitou pri činnosti (§ 420a ods. 1 písm. a/ OZ), ale bola spôsobená porušením právnej povinnosti. Vzhľadom k uvedenému sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý na zistený skutkový stav správne analogicky aplikoval ustanovenie § 420 ods. 2 OZ. V podanom odvolaní žalovaný namietal, že žiadne zo skutkových tvrdení žalobcov 1/, 2/, 3/ nebolo spôsobilé preukázať, že došlo k zásahu do ich osobnostných práv a nedostatok skutkových tvrdení žalobcov nahradil súd prvej inštancie svojimi vlastnými úvahami, ktoré však nemali oporu v žalobe. K uvedenému odvolací súd zdôraznil, že podľa § 11 OZ má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, keď rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Odvolací súd mal zhodne so závermi súdu prvej inštancie za to, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmu, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadostučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 OZ. V zmysle konštantnej judikatúry súdov, pri určení subjektu, na ktorý sa vzťahujú sankcie podľa § 13 OZ v prípadoch, ak bol neoprávnený zásah osobnosti spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou, či inou fyzickou osobou na činnosť tejto právnickej či inej fyzickej osoby, je potrebné vychádzať zo zásady, že tieto občianskoprávne sankcie podľa ustanovenia § 13 OZ postihujú s použitím analógie (§ 420 ods. 2 OZ v spojení s § 853 OZ) práve samotnú právnickú či fyzickú osobu, ktorej sa takéto neoprávnený zásah pripočíta (rovnaké právne závery obsahujú aj rozsudky NS ČR z 11. júna 2002, sp. zn. 28 Cdo 931/2002; z 27. septembra 2005, sp. zn. 30 Cdo 2837/2004; z 22. júna 2006, sp. zn. 30 Cdo 2712/2005; z 31. mája 2007, sp. zn. 30 Cdo 1293/2007; z 11. decembra 2003, sp. zn. 30 Cdo 73/2003). Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti (t. j. v prisudzujúcich výrokoch) a v závislých výrokoch o nároku žalobcov 1/, 2/, 3/ na náhradu trov konania, podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne a právne správne potvrdil. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie v záhlaví napadnutého rozhodnutia chybne označil žalovaného ako: BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberínho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101. I keď žalobcovia 1/, 2/, 3/ v žalobe žalovaného označili ako : BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberínho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101, zo skutkového vymedzenia žaloby vyplýva, že svoj nárok uplatňovali v konaní vo vzťahu k spoločnosti BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Renoirova 1051/2A, Hlubočepy, 152 00 Praha 5, Česká republika, podnikajúcou v Slovenskej republike prostredníctvom zahraničnej organizačnej zložky (BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberínho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101), ktorá bola zmluvnou stranou Zmluvy o dielo uzavretej s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. a zmluvnou stranou Zmluvy o združení uzavretej s VÁHOSTAV SK, a. s. Uvedený rozpor medzi skutkovými tvrdeniami uvedenými v žalobe a označením žalovaného žalobcovia odstránili na pojednávaní dňa 17. júna 2015 (č. l. 164 spisu), na ktorom opravili označenie žalovaného nasledovne: „BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Reinerova 1051/2A, Hlubočepy, Praha 5, Česká republika, organizačná zložka BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, IČO: 42 027 101“, takto žalovaného označovali v následných písomných podaniach a s týmto žalovaným súd prvej inštancie aj konal. Vzhľadom k uvedenému, označenie žalovaného v záhlaví rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 5. januára 2017, č. k. 52C/253/2015-498, potom predstavuje len zrejmu nesprávnosť, ktorú odvolací súd postupom podľa § 224 CSP v spojení s ustanovením § 378 ods. 1 CSP odstránil tým, že opravil záhlavie rozsudku súdu prvej inštancie v časti označenia žalovaného tak, že správne označenie žalovaného je: BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Renoirova 1051/2A, Hlubočepy, 152 00 Praha 5, Česká republika, konajúca prostredníctvom BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberínho 1, 821 03 Bratislava, IČO: 42 027 101. Uvedený postup je možný a prípustný, aj keď nová právna úprava (predtým § 222 ods. 3 O. s. p.) tento postup explicitne neuvádza (pozri Civilný sporový poriadok, Veľký komentár, Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., Nakladateľstvo C. H. Beck, str. 825). O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP vychádzajúc z toho, že v odvolacom konaní mali v plnom rozsahu úspech žalobcovia, preto o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že priznal úspešným

žalobcom 1/, 2/, 3/ proti neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalovaný tvrdí, že právny názor Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 228/2012 z 26. septembra 2013 na danú vec nedopadá, a to pre odlišné špecifické skutkové okolnosti daného prípadu. Týmto iným skutkovým základom bolo v danom prípade to, že subdodávateľ žalovaného, ktorý pri svojej činnosti spôsobil zrušenie nosnej konštrukcie II. etapy výstavby mostu, nevystupoval voči žalovanému v pozícii podriadenosti. Žalovaný má za to, že jeho subdodávateľ sa nedá označiť za „osobu použitú“ v zmysle § 420 ods. 2 OZ z toho dôvodu, že voči žalovanému ako primárnemu zhotoviteľovi nevystupovali v pozícii podriadenosti. Subdodávateľ žalovaného vykonával svoju činnosť ako podnikateľ v odbore stavitelstvo, a na základe zmluvy o dielo, teda vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť. Subordinačný vzťah je pritom podmienkou pre použitie uvedeného ustanovenia. Zmluva o dielo podľa § 536 a nasl. ObZ je vzájomným vzťahom, v ktorom povinnosti zhotoviteľa vykonať dielo zodpovedá povinnosťou objednávateľa dielo prevziať a zaplatiť zaň. Zhotoviteľ diela spravidla vykonáva dielo vlastnými kapacitami a samostatne. Primárny dodávateľ (žalovaný) tu nevystupoval ako nadriadený subjekt, ktorý by udeľoval spoločnostiam, ktoré boli pri vykonávaní diela na stavbe činné ako subdodávateľia, a ich pracovníkom záväzné pokyny a príkazy a fakticky organizoval vykonávanie diela. Bolo by popretím povahy podnikateľskej činnosti subdodávateľov žalovaného, pokiaľ by jeden zo znakov podnikania - realizácia podnikateľskej činnosti na vlastnú zodpovednosť odpadol aplikáciou § 420 ods. 2 OZ. Táto interpretácia ustanovenia § 420 ods. 2 OZ podľa žalovaného plne konvenuje nielen s ustanovením § 2 ods. 1 a ustanovením § 536 a nasl. ObZ, ale taktiež s dikciou ustanovenia § 420 ods. 3 OZ, podľa ktorého zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil. To, že sa žalovaný v danom prípade zbavil zodpovednosti, vyplýva práve z toho, že nemá možnosť vystupovať voči subdodávateľom ako nadriadený subjekt a vydávať im záväzné pokyny a príkazy, pretože tomu bráni podstata podnikania a právna úprava zmluvy o dielo, upravujúca činnosť subdodávateľa vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť. Žalovaný pritom vychádza z uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 5481/2016 z 18. apríla 2017. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012 z 26. septembra 2013 vyplýva právny názor, že pokiaľ je na mieste analogické použitie § 420 ods. 2 OZ pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činnosti, je rovnako na mieste analogické použitie § 427 ods. 2 OZ pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov. Dovolateľ je názoru, že pokiaľ je dôvodné na takéto zodpovednostné vzťahy aplikovať § 427 ods. 2 OZ, nie je dôvod nepoužiť na danú vec ustanovenie § 420a ods. 1 OZ, ktoré zákonné ustanovenie odvolací súd a ani súd prvej inštancie neaplikovali. Nepoužitie právnej úpravy na posúdení veci je nesprávnym právnym posúdením veci. Čo sa týka výroku napadnutého rozsudku o oprave záhlavia, žalovaný uvádza, že odvolací súd nesprávne nezistil, a ani to v odôvodnení neuviedol, že súd prvej inštancie o zmene žaloby zmenou označenia účastníka konania vôbec nerozhodol (ustanovenie § 95 O. s. p., ustanovenie § 142 CSP), a v rozsudku uviedol ako žalovaného pobočku žalovaného. Vzhľadom k úplnosti označenia žalovaného v žalobe z 11. mája 2015 sa nejednalo zo strany žalobcov o zmenu v označení žalovaného, ale o zmenu osoby žalovaného ako takého. Odvolací súd teda vec nesprávne právne posúdil, keď ju posúdil ako opravu chyby v písaní, a tiež keď zmenil označenie žalovaného v prvoinštančnom rozhodnutí bez toho, že by rozhodol o zmene žaloby, resp. že by pripustil zmenu žaloby. Na záver žalovaný navrhuje, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie nie je dôvodné. Samotný dovolací súd už vo svojich skorších rozhodnutiach, napr. sp. zn. 2 Cdo 211/2018, 3 Cdo 223/2017, uvádza, akým spôsobom musí byť dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odôvodnené, najmä s dôrazom na vymedzenie právne relevantnej otázky, pričom podané dovolanie tieto kritériá nespĺňa. Žalobcovia uvádzajú, že odkaz dovolateľa na rozhodnutie NS ČR č. k. 25 Cdo 5481/2016-470 z 18.

apríla 2017 neobstojí z dvoch hľadísk, a to jednak preto, že uvedené rozhodnutie je odklonom od konštantnej rozhodovacej činnosti NS ČR (napr. sp. zn. 28 Cdo 931/2002, sp. zn. 30 Cdo 2837/2004 alebo sp. zn. 30 Cdo 2712/2005), a aj preto, že rozhodnutia súdov iných štátov, a teda aj rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR s prihliadnutím na článok 2 CSP (napr. uznesenie NS SR sp. zn. 6 Cdo 129/2017) nie je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Žalobcovia sú ďalej názoru, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom neodklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a odvolací súd aj poukázal na konkrétne rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 228/2012 z 26. septembra 2013. Taktiež žalovaný presne nevymedzil tzv. zásadnú (kľúčovú) právnu otázku, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, čo spôsobuje neopodstatnenosť podaného dovolania. Preto žalobcovia dovolaciemu súdu navrhli, aby dovolanie odmietol a priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

7. Dovolateľ ako dovolací dôvod uviedol § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, lenže posudzujúc obsah dovolania vyplýva z neho aj dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

8. Pokiaľ dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že táto - právne relevantná otázka v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou (dovolateľom) v dovolaní vymedzená jasným, určitým, konkrétnym a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť, prípadne aj dôvodnosť dovolania.

9. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

10. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v dovolaní vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikoval, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Žalobca v dovolaní právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nenaformuloval dostatočne jasne, zreteľne a určito. Textu dovolania chýba totiž vymedzenie toho, čo je otázne. Žalobca v úvode textu uvádza nesprávnosť skutkových zistení, uvádza dve odlišné právne situácie, za vymedzením ktorých nenasleduje polozenie samotnej otázky. Predmetný text ani v spojitosti so zvyšnými časťami dovolania (poukaz na dve rozhodnutia najvyššieho súdu) neumožňuje posúdiť, akú otázku (resp. otázky) považoval žalobca za významnú z hľadiska prípustnosti (dôvodnosti) jeho dovolania. Samotná polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli.

11. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou procesnoprávnym predpisom - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) prial i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

12. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalovaného v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

13. Z obsahu dovolania je možné dospieť k záveru, že žalovaný vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania aj z § 420 písm. f/ CSP.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces z hľadiska § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do Ústavou Slovenskej republiky, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k vade zmätočnosti.

17. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie

troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr.: právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu (pozri napr. sp. zn. 2 Cdo 105/2018, 5 Obdo 17/2020).

19. Zásada hospodárnosti konania je v čl. 17 CSP vyjadrená tak, že súd koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Vyjadruje požiadavku, aby poskytovanie ochrany práv a oprávnených záujmov v civilnom procese nebolo spojené s neprimeranými finančnými výdavkami, či už súdu, najmä však strán, t. j. aby súdna ochrana bola z materiálneho hľadiska prístupná. Taktiež prejednanie a rozhodnutie vecí bez zbytočných prieťahov je predpokladom spravodlivého procesu, pretože v prípade neskoro poskytnutej súdnej ochrany môže byť táto už zbytočná - platí oneskorená spravodlivosť je odopretá spravodlivosť (justice delayed, justice denied).

20. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia podali žalobu o ochranu osobnosti voči žalovanému BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberíniho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101. Na pojednávaní dňa 17. júna 2015 (č. l. 164 spisu) žalobcovia doplnili označenie žalovaného nasledovne: „BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Reinerova 1051/2A, Hlubočepy, Praha 5, Česká republika, organizačná zložka BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, IČO: 42 027 101“. Odvolací súd sa s uvedeným vysporiadal tak, že podľa neho zo skutkového vymedzenia žaloby vyplýva, že žalobcovia svoj nárok uplatňovali v konaní vo vzťahu k spoločnosti BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Renoirova 1051/2A, Hlubočepy, 152 00 Praha 5, Česká republika, podnikajúcou v Slovenskej republike prostredníctvom zahraničnej organizačnej zložky (BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, so sídlom Seberíniho 1, Bratislava, IČO: 42 027 101), ktorá bola zmluvnou stranou Zmluvy o dielo uzavretej s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. a zmluvnou stranou Zmluvy o združení uzavretej s VÁHOSTAV SK, a. s. Uvedený rozpor medzi skutkovými tvrdeniami uvedenými v žalobe a označením žalovaného, žalobcovia odstránili na pojednávaní dňa 17. júna 2015 a takto označovali žalovaného v následných písomných podaniach a s týmto žalovaným súd prvej inštancie aj konal. Odvolací súd mal za to, že označenie žalovaného v záhlaví rozsudku súdu prvej inštancie predstavuje len zrejmú nesprávnosť, ktorú odvolací súd postupom podľa § 224 CSP v spojení s ustanovením § 378 ods. 1 CSP odstránil tým, že opravil záhlavie rozsudku súdu prvej inštancie súdu v časti označenia žalovaného.

21. Je nepochybné, že na pojednávaní konanom 17. júna 2015 (č. l. 164 spisu) žalobcovia doplnili označenie žalovaného nasledovne: „BÖGL a KRÝSL, k. s., IČ: 263 74 919, so sídlom Reinerova 1051/2A, Hlubočepy, Praha 5, Česká republika, organizačná zložka BÖGL a KRÝSL, k. s. - pobočka, IČO: 42 027 101“. Dovolací súd poukazuje na to, že žalobcovia pred súdom prvej inštancie doplnili a spresnili žalobu v časti označenia žalovaného aj bez výzvy súdu, lenže súd prvej inštancie sa s takýmto doplnením žalobcov žiadnym spôsobom nezaoberal. Odvolací súd to napravil tým, že v záhlaví napadnutého rozsudku už uvádza správne celé označenie žalovaného, ktoré navrhli žalobcovia súdu prvej inštancie ešte počas prvoinštančného konania. Dovolací súd je preto názoru, že z dôvodu prehnanej formálnosti, ale predovšetkým najmä z hľadiska rýchlosti a hospodárnosti nie je výhodnejšie, aby vo veci opätovne rozhodoval súd nižšej inštancie.

22. Ako bolo už vyššie uvedené (bod 18.), ani prípadné procesné pochybenie odvolacieho, resp.

prvoinštančného súdu neznamená automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ nespĺňa všetky atribúty vyžadované právnou úpravou a to, že tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň, že intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o prejav materiálneho nazerania na ochranu procesných práv. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré žalovaný vymedzil v dovolaní ako dovolacie dôvody (dané podľa § 420 písm. f/ CSP), nezistil prípustnosť ani dôvodnosť dovolania.

23. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd dovolanie žalovaného aj v tejto časti odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

24. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.